

- послідовне формування навичок безупинного навчання і самонавчання;

- особлива увага до змісту і форм взаємодії двох найважливіших сфер життя суспільства - економіки і права;

Сукупність знань і навичок, що характеризують економічне мислення, будується на основі такого розуміння сутності фахових функцій сучасного спеціаліста в області економічної безпеки: він повинен уміти виявляти істотні зв'язки і залежності між ринковими, технологічними, фінансовими, організаційними і тіншовими формами господарської діяльності, що характеризує господарську діяльність підприємства (фірми), і давати їхню кількісну оцінку. Для цього він мусить:

- знати фундаментальні основи господарської діяльності як глибинні передумови актуальних засобів їх реалізації;

- розуміти основи взаємодії економіки з іншими сферами життя суспільства і вміти оцінювати та прогнозувати вплив чинників зовнішнього соціально-економічного середовища на господарську діяльність;

- розуміти історично обумовлений характер економічної реальності, мати уявлення про основи розвитку економічних систем, для того, щоб бути професійно готовим до неминучих істотних змін у засобах і методах організації господарської діяльності.

Надійшла до редколегії 15.10.99

*С.І. Меженська, канд. економ. наук,
Н.М. Стрельнікова, канд. економ. наук,
Г.І. Волкова*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ І ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН В ЮРИДИЧНИХ ВУЗАХ

У системі підготовки кваліфікованих кадрів для органів внутрішніх справ важливе значення має вивчення блоку економічних і економіко-правових дисциплін.

Необхідність озброєння випускників ВЗО МВС України спеціальними економічними знаннями обумовлюється тим, що на них покладаються завдання виявлення і припинення різного роду економічних злочинів.

У юридичній практиці, особливо у розслідуванні і судовому розгляді кримінальних справ, пов'язаних з економічними злочинами, часто доводиться мати справу з різними питаннями бухгалтерського обліку, економіки, товарознавства і, які викликають труднощі у зв'язку з їх складністю і заплутаністю. Це іноді визначається спеціально продуманою системою дій осіб, які скоюють розкрадання, хабарництво і таке інше. Глибоке проникнення у природу сучасних економічних злочинів і виявлення найбільш типових спо-

собів їх здійснення неможливо без поєднання знань кримінально-правового законодавства та економічних наук.

Аналізуючи підготовку фахівців у вищих закладах освіти інших країн, треба відзначити, що вища юридична освіта за кордоном розвивалась в умовах суворой конкуренції на ринку праці, що відбилося на її системі і методах навчання.

Так, у системі вищої юридичної освіти США важлива регулююча роль належить суспільству, а не державі. Суспільство через попит на випускників повідомляє вищу школу про свої потреби і контролює рівень підготовки. Престиж вищого навчального закладу залежить від того, який попит на ринку праці мають його випускники і куди влаштовуються на роботу.

Нема державних стандартів, затверджених на урядовому рівні, і в освіті Англії. Вищі навчальні заклади самостійно приймають рішення щодо змісту основних освітніх програм і програм навчальних дисциплін.

В Україні після ліквідації централізованого розподілу спеціалістів також виникла проблема створення такої системи підготовки, яка б дозволила враховувати інтереси замовників. Це говорить про те, що сьогодні і в нашій державі заклади освіти стають суб'єктом ринку послуг. Це потребує подальшої розробки стратегії в розвитку юридичної освіти на ґрунті нових освітніх технологій, які мають за мету підвищення її ефективності та якості; приведення системи вищої юридичної освіти у відповідність до нових потреб суспільства, нових внутрішніх і зовнішніх умов його існування.

Сьогодні юридичні ВЗО МВС України отримали деяку можливість самостійно формувати блоки економічних та економіко-правових дисциплін. При цьому особлива увага повинна приділятися оптимізації структури блоків та змісту цих дисциплін, поєднанню теоретичної підготовки з оволодінням різними формами застосування спеціальних економічних знань у праві.

Сучасна юридична практика свідчить, що найбільш важливою частиною професійної компетенції юриста є знання основ економічної теорії, бухгалтерського обліку, фінансового та економіко-правового аналізу, вміння розбиратися у сутності скоєних економічних злочинів, правильно призначити економіко-бухгалтерські, планово-економічні експертизи, документальні ревізії.

На нашу думку, як надмірне збільшення кількості економічних та економіко-правових дисциплін, що вивчаються, так і її мінімізація не сприятиме підвищенню ефективності навчання. Тільки оптимізація чисельності і змісту дисциплін, поєднання теоретичної підготовки та прикладних знань повинні забезпечити підвищення якості професійної підготовки юристів у сучасних умовах.

Жодна наука не може розвиватися ізольовано. Не є винятком економічні та економіко-правові науки. Під час розробки програм із зазначених дисциплін дуже важливо врахувати логіку міжпредметних зв'язків, при

цьому належить уникнути дублювання, оскільки Положенням про освітньо-кваліфікаційні рівні відзначено, що програми навчальних дисциплін є головною складовою частиною змісту навчання.

Основне завдання цієї роботи полягає, на наш погляд, у тому, щоб майбутній юрист у ході вивчення економічних дисциплін знав, для чого йому потрібні ці знання у професійній діяльності, які завдання він зможе вирішувати за їх допомогою та які інформаційні технології й науковий інструментарій йому для цього знадобиться.

Виходячи з цього, очевидним є висновок, що викладання економічних і економіко-правових дисциплін повинно бути в більшій мірі зорієнтовано на формування прикладних знань у курсантів.

Надійшла до редколегії 12.10.99

Бішарева О.В.

Меженська С.І., канд. економ. наук

ПІДГОТОВКА РЕФЕРАТІВ З ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ЕЛЕМЕНТ НАУКОВОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ

Сьогодні до підготовки працівників правоохоронних органів у вищих закладах освіти ставляться високі вимоги. Крім безпосереднього знання законів, у процесі навчання курсанти повинні оволодіти методологією наукових досліджень, що дасть їм змогу самостійно ставити і творчо вирішувати складні питання в практичній діяльності.

Період навчання у ВЗО – це час інтенсивного розвитку інтелектуальних й моральних сил і можливостей людини, тому процес навчання повинен спиратися на самостійну, близьку до дослідницької, діяльність курсантів. Серед багатьох форм і методів підготовки висококваліфікованих спеціалістів особливе місце займає науково-дослідницький аспект навчання.

Якщо практичного досвіду молоді спеціалісти набувають у процесі проходження виробничої практики, то навички науково-дослідницької роботи вони повинні отримати під час навчального процесу.

Як окремий елемент наукової роботи курсантів слід розглядати підготовку оглядових рефератів з різних дисциплін на задану тему.

Головна мета підготовки рефератів вбачається в систематизації, закріпленні й розширенні теоретичних і практичних знань з різних галузей права, у розвитку навичок самостійної роботи зі спеціальною літературою та оволодінні основами методики наукових досліджень, а також набутті курсантами навичок творчої роботи.

У процесі вивчення економіко-правових дисциплін кожному курсанту пропонується підготувати реферат і виступити на семінарському занятті при розгляді відповідної теми. Після виступу проводиться його обговорення та визначається оцінка.